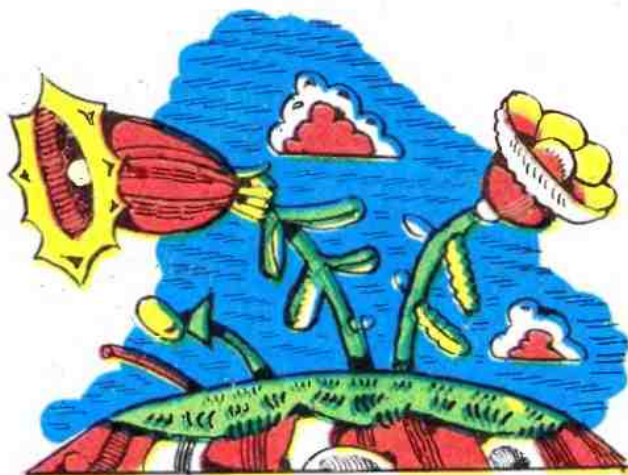

СТО
РОЗУМІВ

СТО РОЗУМІВ

Алтайські народні казки

Для дошкільного віку

Записали й переказали російською мовою
ГАННА ГАРФ І ПАВЛО КУЧИЯК

Переклад з російської
ГАННИ АНТОНОВИЧ

Малюнки
ВАДИМА ІГНАТОВА

КИЇВ «ВЕСЕЛКА» 1982

82.3(2)
С81

*Алтайские народные сказки
о животных
на морально-этическую
тему.*

Перекладено за виданням:
«Танзаган — отец алтайцев». Алтайские сказки.
М., «Художественная литература», 1978

ЖАБА І МУРАШКИ

Жила-була жаба. Вона жила біля маленького круглого озерця.

Ось одного разу вийшла вона з свого дому і плиг-скік по березі, плиг-плиг — у ліс пострибала, скік-скік — дорогу додому загубила.

Метнулася туди, сюди і втрапила на мурашину стежку.

Мурашки видерлися їй на спину, вчепилися в живіт.

— Ква-а,— заплакала жаба,— кво-о... Як вам не соромно кривдити того, хто заблудився, кусати голодного?.

Мурашкам стало соромно. Сплигнули вони на землю, низько жабі вклонилися:

— Шановна тітонько! Просимо до нас у гості — їжі нашої скуштуйте, медку нашого пригубіть.

Прийшла жаба до мурашок, сіла на почесному місці. Іла й пила стільки, що не пам'ятає, хто постіль стелив, на чому спати лягла.

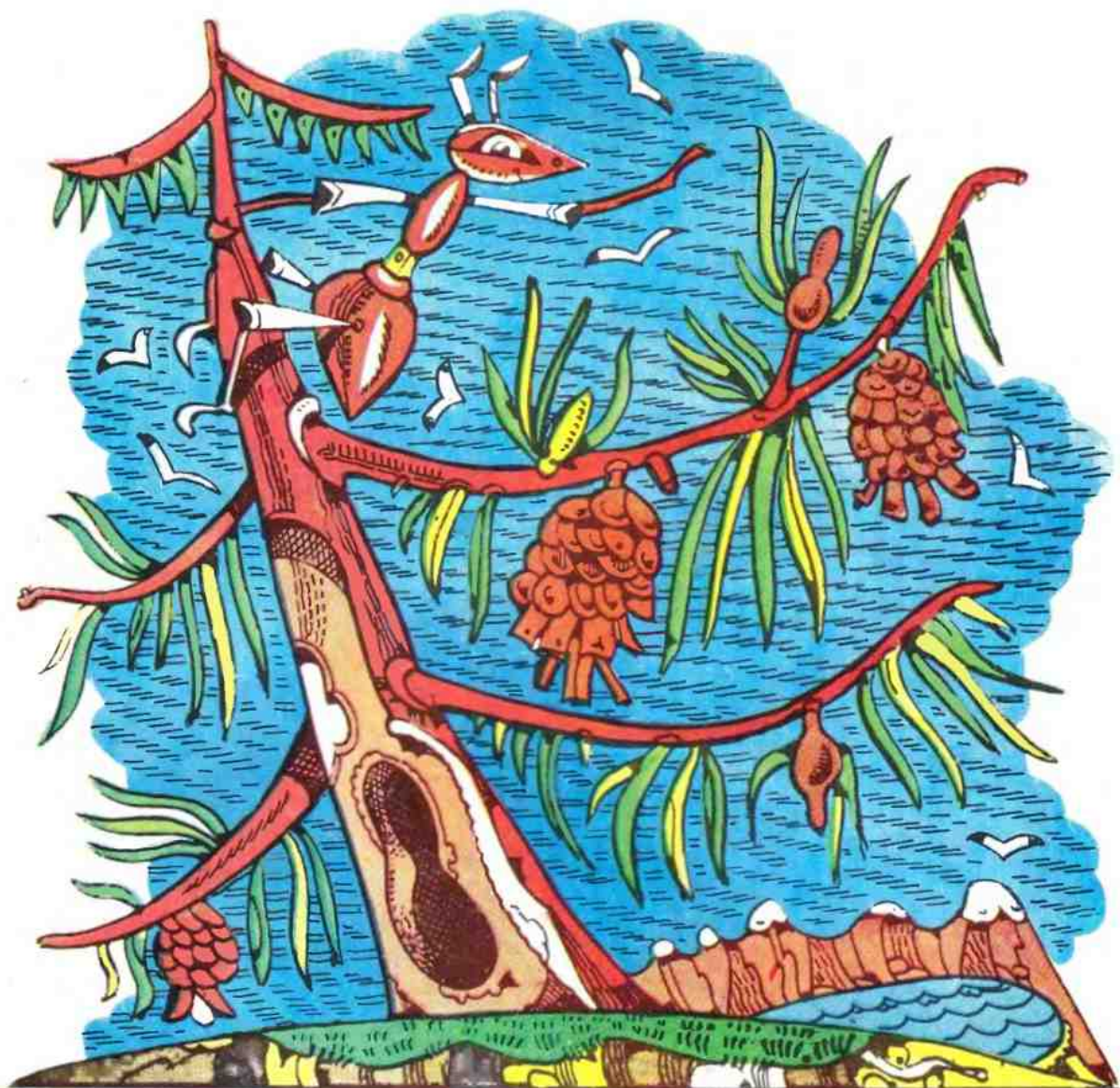

Прокинулася жаба, коли сонце вже високо піднялося. Мурашки давно вже на роботу подалися, тільки одна мурашинка забарилася — після сніданку чашки-ложки мила.

— Будь ласка, вилізь на модрину, — попросила жаба, — кругом подивися. Може, ти побачиш, у якій стороні мій дім, моє кругле озерце...

Мурашка вилізла на дерево, на всі боки подивилася і каже:

— Он там, на заході, блищить ваше озеро. Якщо хочете, проведу вас туди навпростець.

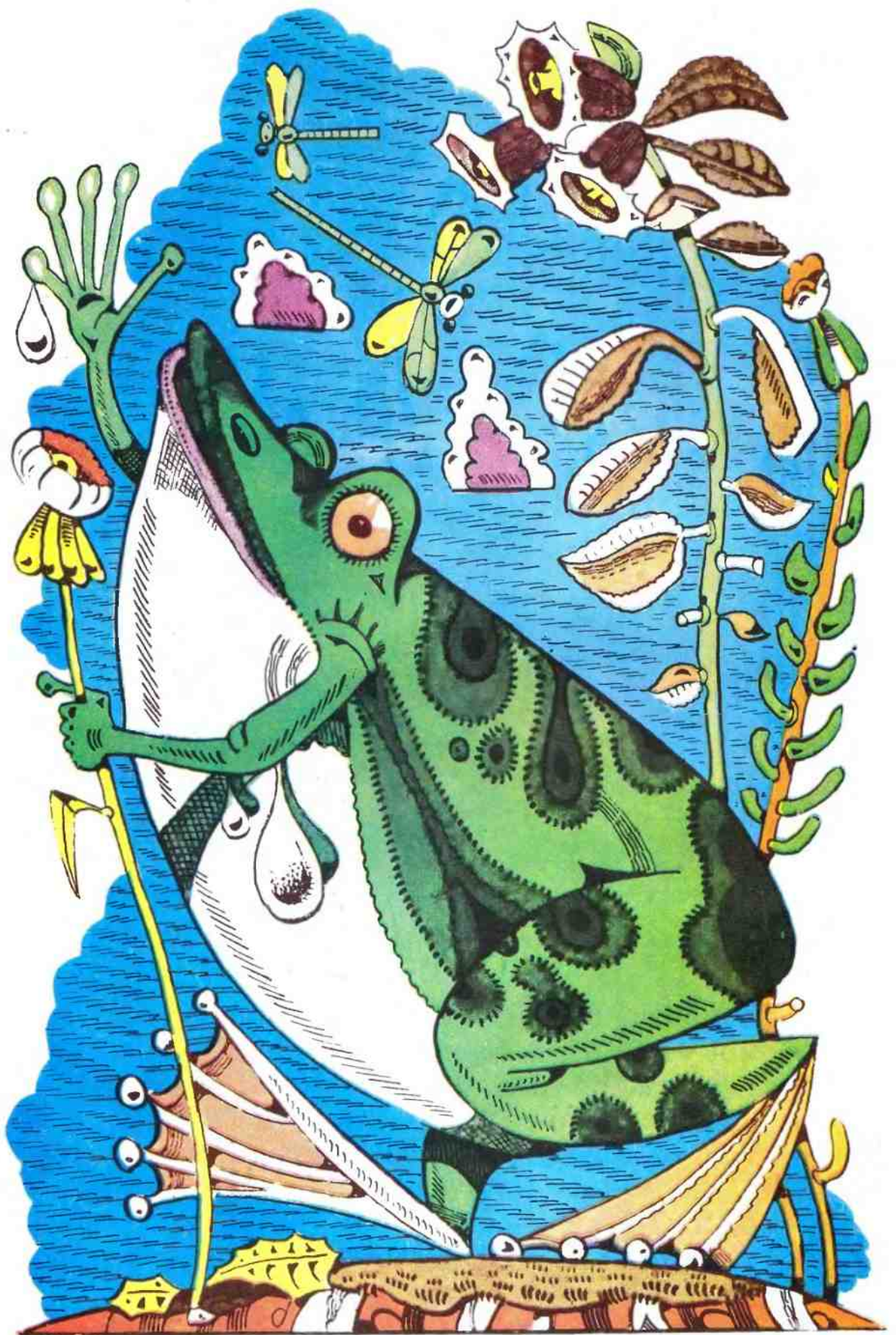
— Яка ти добра! — зраділа жаба. — Ходімо, ходімо скоріше. Дома я тебе добре почастую.

— Дякую, — відповіла мурашка. — Але ми, мурашки, ні працювати, ні відпочивати нарізно не вміємо.

— Гаразд, гаразд, хай усі йдуть до мене в гості. Тільки б додому завидна дістатися.

Мурашка спустилася з дерева й побігла до озера.

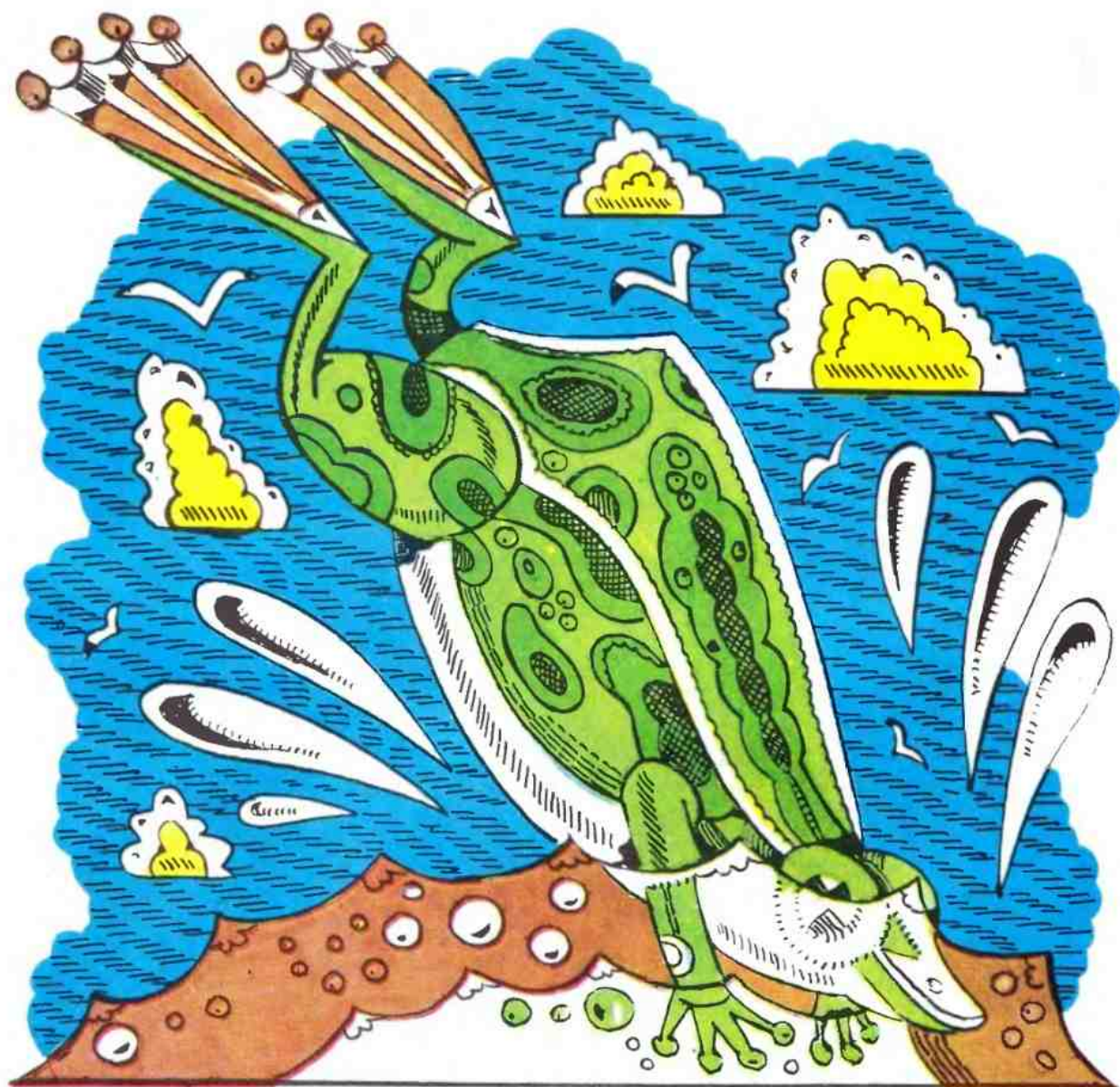
Жаба плиг-плиг, скік-скік за нею, а за жабою мурашки, мов струмък, потекли — всі-всі. З усього лісу зібралися до жаби в гості.

Ось прийшли вони до озера. Озирнулася жаба, а на березі чорно-чорнісінько. Стільки мурашок, що й трави не видно!

У жаби аж очі вирячилися:

«Ой лишенько! Що ж його робити? Сама ж усіх покликала...»

— Ква-а, яка честь, як я рада! Почекайте мене тут на березі, а я загадаю, щоб вас добре почастували. Ква-а, кво-о.

І шубовсть у воду!

Мурашки день стоять чекають, два дні чекають, а жаби й не видно.

На сьомий день розсердилася мурашина матка.

— Ет,— каже,— жабиного частування чекати — з голоду помреш.

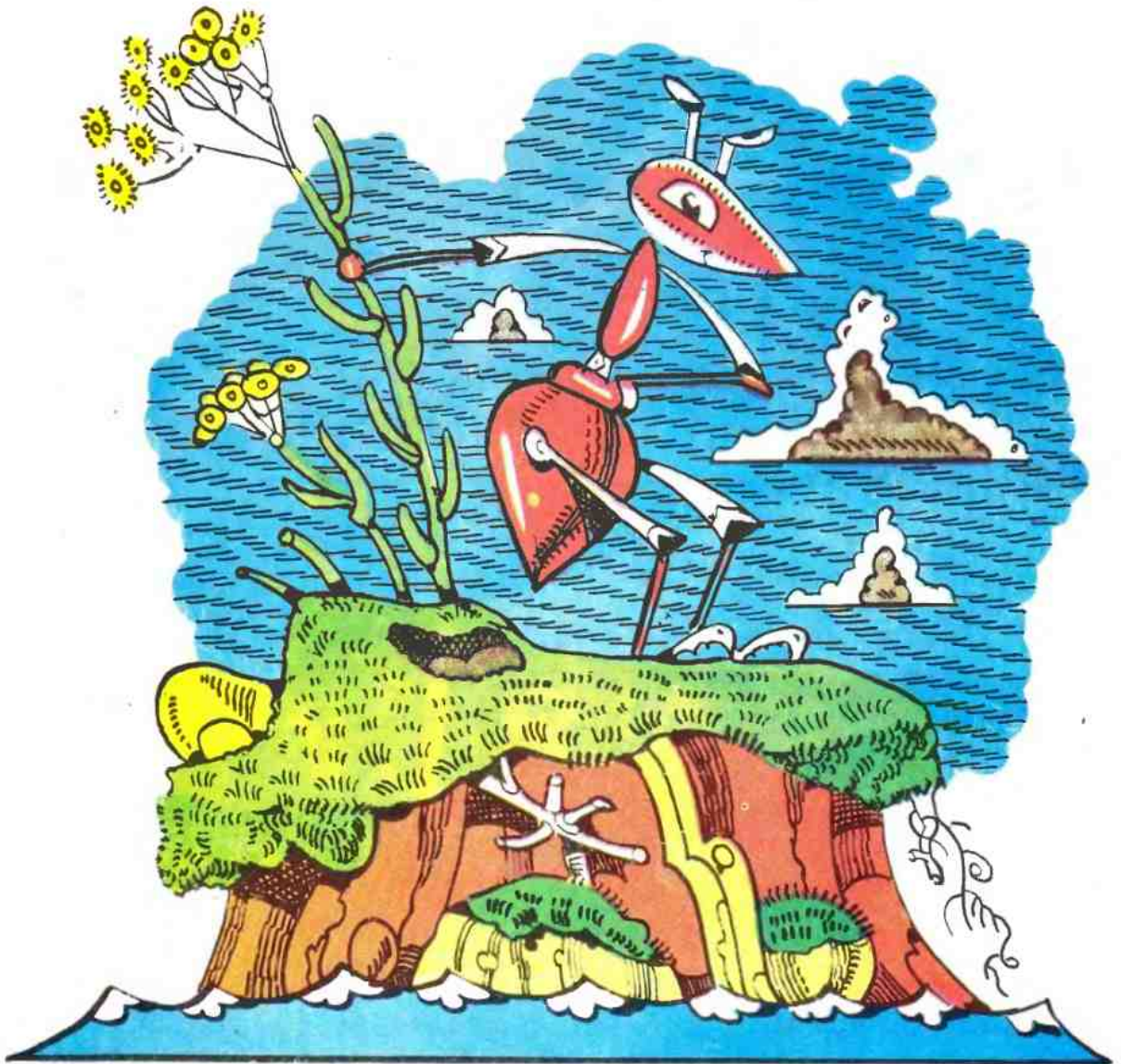

Підперезала вона туго паском порожнє черевце
й пішла додому.

Довелося і всім мурашкам туго підперезати пояси
й розбрестися по своїх мурашниках.

З того часу й ходять мурашки підперезані туго-пре-
туго.

А очі у жаби так і залишилися вирячкуваті.

СТО РОЗУМІВ

Коли стало тепло, прилетів журавель на Алтай, опустився на рідне болото й почав танцювати. Ногами перебирає, крилами лопотить, головою крутить, шию вигинає...

Аж ось біжить голодна лисиця. Позаздрила вона журавлиним radoшам, заверещала:

— Дивлюся і очам своїм не вірю — журавель танцює! У нього ж, бідолашного, лише дві ноги!

Зупинився журавель, глянув на лисицю, а в тої — одна, дві, три, чотири лапи! Журавель навіть дзьоба роззявив.

— Ой! — зойкнула лисиця. — Ой, такий довгий дзьоб — і жодного зуба!..

А сама на весь рот усміхається, свої зуби щирить. Стулив журавель дзьоб, голову похнюпив.

А лисиця ще голосніше засміялася:

— Ха-ха! Куди це він свої вуха сховав? На голові вух не видно. Гей, журавлю, в голові у тебе що?

— Я сюди з-за моря дорогу знайшов,— мало не плаче журавель,— то, мабуть, в мене в голові хоч якийсь розумець є...

— Ой і нещасливий же ти,— каже лисиця,— дві ноги та один розум. Ти на мене подивися: чотири ноги, двоє вух, повен рот зубів, сто розумів і чудовий хвіст!

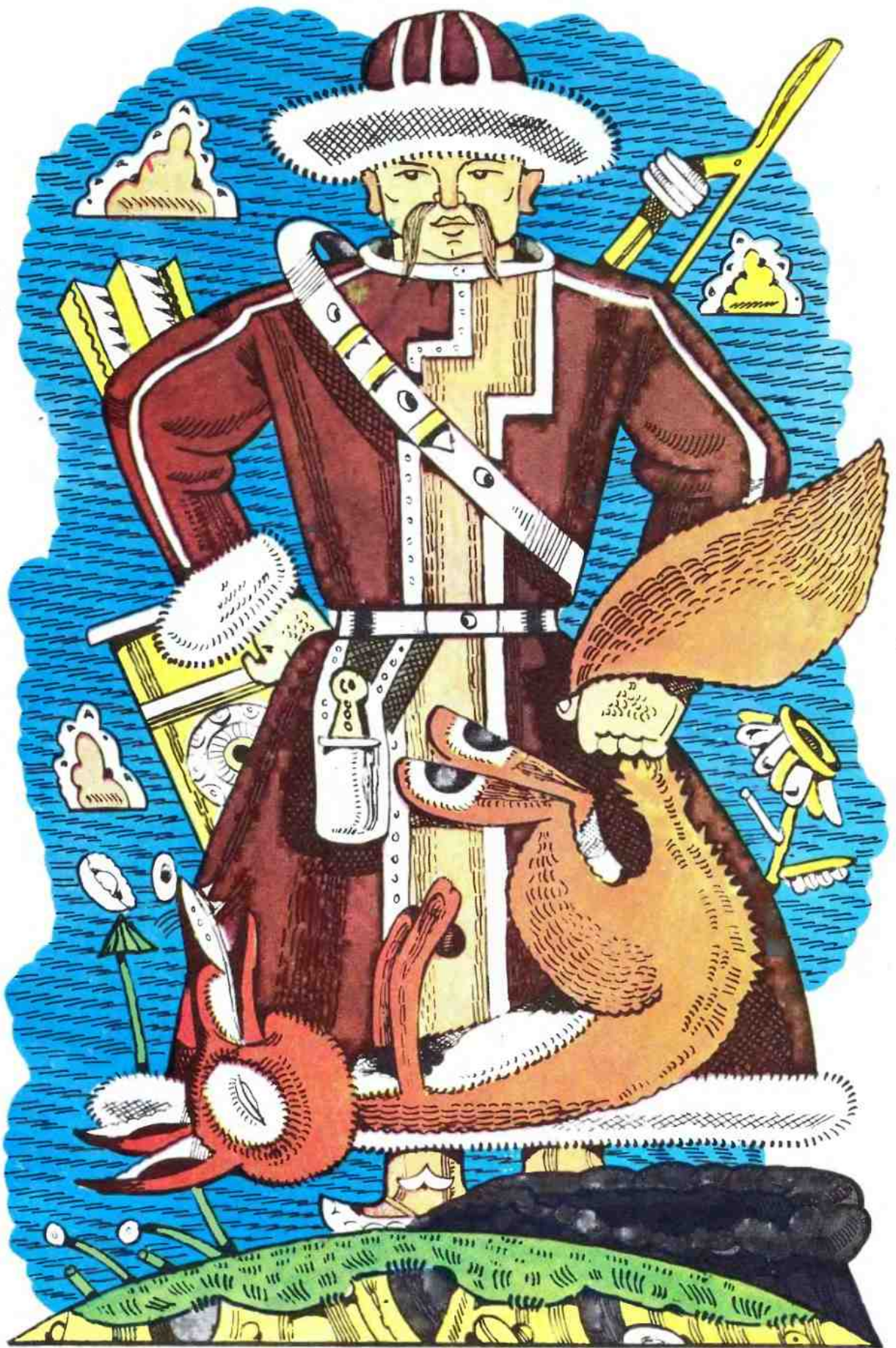

З горя журавель витягнув свою довгу шию і побачив удалині чоловіка з луком на плечі, з сагайдаком стріл біля пояса:

— Лисице, шановна лисице, в тебе чотири ноги, двоє вух і чудовий хвіст, у тебе повен рот зубів, у тебе сто розумів... Он бачиш, мисливець іде! Як нам урятуватися?

— Мої сто розумів завжди мені сто порад дадуть. Не знаю, якого й послухатися.

Сказала й шмигнула в борсукову нору.

Журавель подумав: «У неї сто розумів!» — і туди ж за нею.

Мисливець зроду такого ще не бачив, щоб журавель за лисицею гнався. Сунув руку в нору, ухопив журавля за довгі ноги й витяг на сонце. Крила в журавля обвисли, очі мов скляні, навіть серце не б'ється.

«Задихнувся, певне, в норі», — подумав мисливець і шпурнув журавля на купину.

Знову сунув руку в нору — лисицю витягнув.

Лисиця і зубами кусалася, і всіма чотирма лапами дряпалась, а все ж попала до мисливця в торбу.

«Мабуть, і журавля в торбу кину»,— вирішив мисливець.

Озирнувся, глянув на купину, а журавля нема. Високо в небі летить він, і стрілою не дістанеш.

Так попалася лисиця, у якої було сто розумів, повен рот зубів, чотири ноги, двоє вух і чудовий хвіст.

А журавель одним своїм розумцем помізкував і зметикував, як порятуватися.

НЕНАЖЕРЛИВИЙ ГЛУХАР

Скидає береза золоте листя, золоті голки губить модрина.

Віють злі вітри, йдуть холодні дощі. Літо минуло, осінь настала.

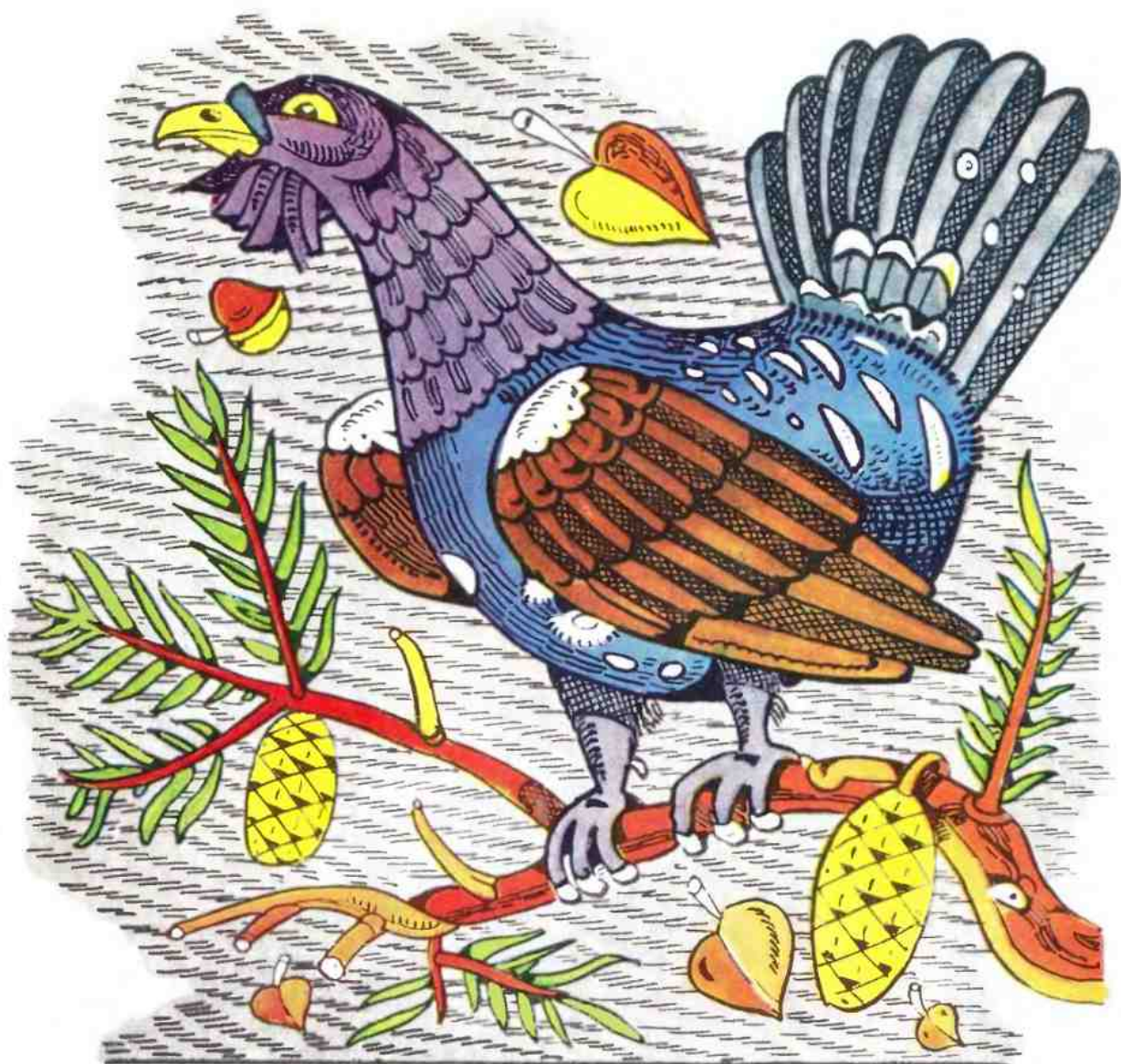
Птахам час у вирій відлітати.

Сім днів на узліссі в зграї збиралися, сім днів перегукувалися:

— Чи всі тут? Чи тут усі? Всі чи ні?

Тільки глухаря не чути й не видно.

Стукнув беркут своїм горбатим дзьобом по сухій гілці, стукнув ще раз і наказав сірій зозулі:

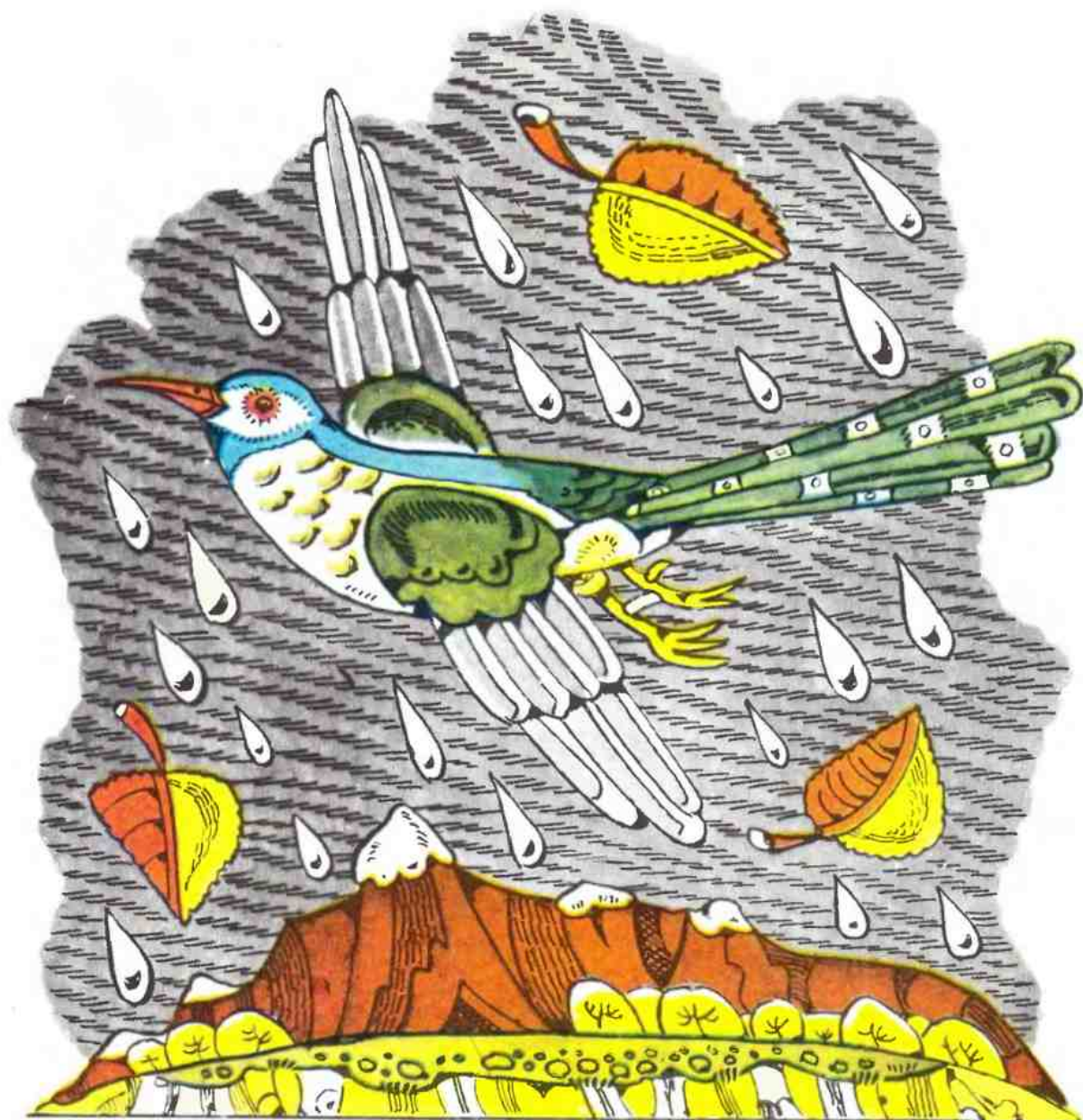
— Поклич глухаря, хай поквартиться.

Полетіла зозуля у лісові хащі. Глухар, виявляється, тут — на кедрі сидить, горіхи із шишок лущить.

— Шановний глухарю, — сказала сіра зозуля, — усі птахи в теплі краї зібралися. Уже сім днів вас одного чекаємо.

— Та чого сполошилися! — проскрипів глухар. — Ще є час. Он скільки тут у лісі горіхів, ягід... Невже все мишам і білкам залишити?

Повернулася зозуля:

— Глухар горіхи лущить, каже, що ще є час.

Послав тоді беркут моторну пліску.

Прилетіла пліска до кедра, навколо стовбура десять разів оббігла:

— Швидше, глухарю, швидше!

— Дуже вже ти швидка. Перед далекою дорогою треба трошки підкріпитися.

Пліска хвостиком потрясла, побігала, побігала, глухаря покликкала та й полетіла назад.

— Великий беркуте, глухар перед далекою дорогою хоче сил набратися, підкріпитися.

Розгнівався беркут і наказав усім птахам негайно в теплі краї летіти.

А ненажерливий глухар ще сім днів горіхи з кедрових шишок вибирав, на восьмий зітхнув, дзьоб об пір'я почистив:

— Ох, не вистачить у мене сили все це поїсти. Шкода таке добро кидати, та що вдієш...

І, важко залопотівши крилами, полетів на узлісся.
«Що таке?»

Птахів не видно, і голосів їхніх не чуто.

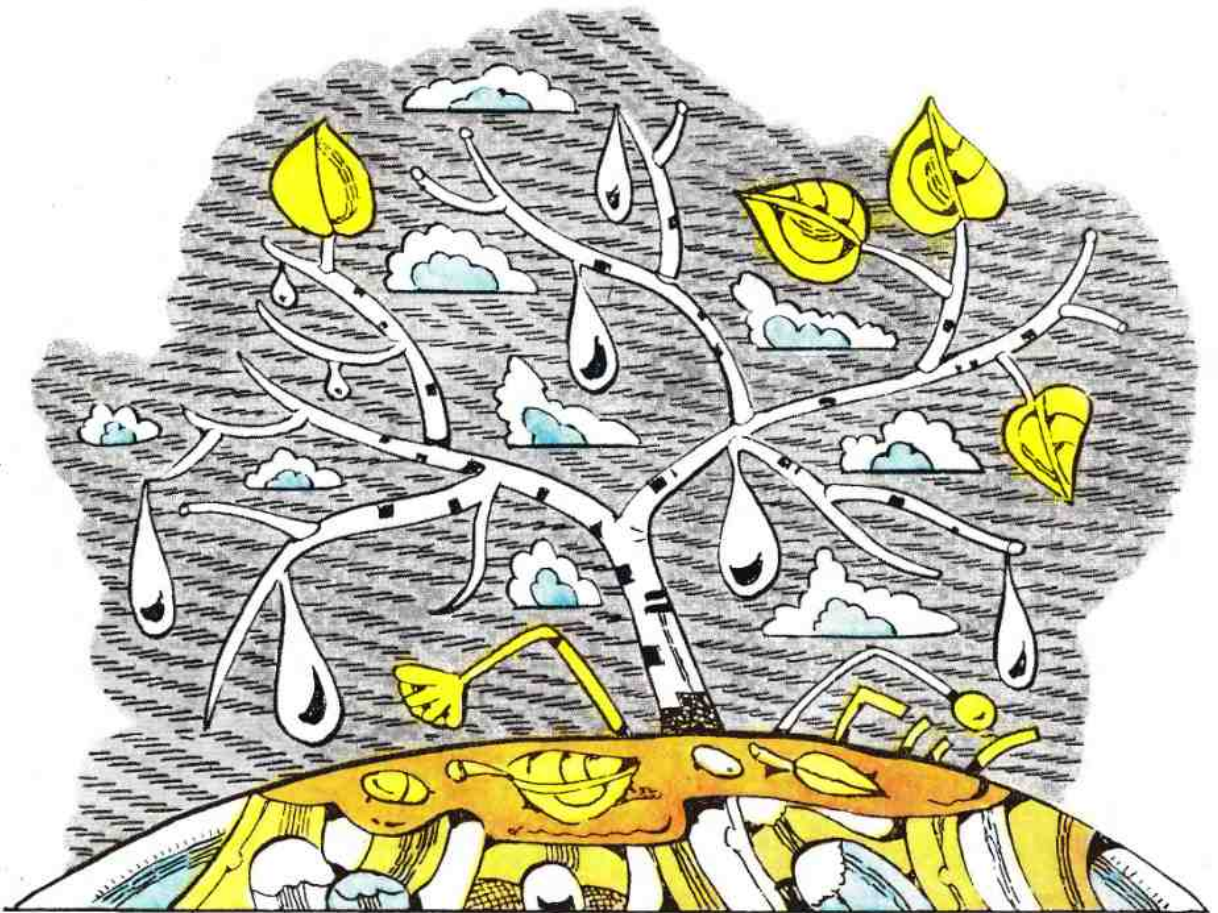
Спорожніла золота галявина, навіть вічнозелені кедри оголилися. То птахи, коли тут сім днів, сім ночей глухаря чекали, хвою склювали, земля навколо кедрів од пташиного посліду побіліла.

Гірко заплакав, заскрипів глухар:

— Без мене, без мене птахи у вирій полетіли... Як тепер я один зимуватиму?

Глухар так довго плакав, що від сліз почервоніли у нього його темні брови.

Відтоді онуки й правнуки глухаря, тільки-но згадують про цю подію, гірко плачуть. І в усіх глухарів брови, як горобина, червоні.

Сто розумів: Алтайські народні казки.
Для дошкіл. в. / Запис. й переказ. рос. мо-
вою Ганна Гарф і Павло Кучияк. Пер. з рос.
Г. Н. Антонович. Мал. В. М. Ігнатова.— К.:
Веселка, 1982.— 23 с., іл.

Алтайські народні казки про тварин на морально-етичну
тему.

С $\frac{70801-127}{M206(04)-82}$ 25.82.4803010200. 82.3(2)

СТО УМОВ

Алтайские народные сказки

(На украинском языке)

Для дошкольного возраста

Записали и пересказали по-русски

Анна Гарф и Павел Кучияк

Перевод с русского Анны Наумовны Антонович

Рисунки Вадима Николаевича Игнатова

Издательство «Веселка», Киев-50, Мельникова, 63.

Редактор Л. Г. Силаева

Художній редактор М. М. Ємельянов

Технічний редактор Л. В. Маслова

Коректор З. В. Лещенко

Інформ. бланк № 2218

Здано на виробництво 29.10.81. Підписано до друку 05.05.82.
Формат 70×100/16. Папір офсетний № 1. Гарнітура літературна.
Друк офсетний. Умовн. друк. арк. 1,95. Умовн. фарб.-відб. 8,93.
Обл.-вид. арк. 1,75. Тираж 600 000. Зам. 2-51. Ціна 15 к.

Видавництво «Веселка», Київ-50, Мельникова, 63.

Книжкова фабрика «Комуніст». 310012. Харків-12,
Енгельса, 11

СКОЗ
-f

